

پالایش شرح‌گذاری مجموعه تصاویر با مقیاس بزرگ با یادگیری انتقالی در شبکه عصبی کانولوشنال عمیق

شیما جوانمردی^۱ و محمدعلی زارع چاهوکی^۲

چکیده

فرآیند پالایش شرح‌گذاری تصاویر، رویکردی موثر در بهبود بازیابی تصاویر مبتنی بر برچسب می‌باشد. در شبکه‌های اجتماعی و موتورهای جستجو بسیاری از تصاویر دارای تگ‌های مبهم، ناقص و بی‌ارتباط با محتوا هستند. وجود این تگ‌های غیرقابل اعتماد، موجب کاهش دقت بازیابی تصاویر می‌شود. از این‌رو در دهه اخیر، الگوریتم‌هایی با عنوان پالایش تگ (TR) مطرح شده‌اند که به رفع نویز و غنی‌سازی برچسب‌های تصاویر می‌پردازند. به منظور دستیابی به نتایج بهینه در TR، استخراج ویژگی‌هایی از تصویر که توصیف مناسبی از محتوای دیداری تصویر داشته باشند، تاثیر مستقیمی بر دقت فرآیند TR دارد. از جمله چالش‌های عمده در فرآیند پالایش شرح‌گذاری تصاویر، رسیدن به توصیفی مناسب و مرتبط با محتوای تصاویر می‌باشد. بدین منظور با توجه به کارآمدی فرآیند یادگیری عمیق در بسیاری از حوزه‌های پژوهشی، در این مقاله نیز به منظور استخراج ویژگی‌های کارآمد در تشابه دیداری تصاویر و ارتباط معنایی تصاویر با هم، از شبکه‌های عصبی کانولوشنال عمیق (DCNN) استفاده شده‌است. بهره‌گیری از فرآیند یادگیری انتقالی استفاده شده در DCNN مبتنی بر تصاویر ImageNet در توصیف و ایجاد ارتباط معنایی در مجموعه تصاویر با مقیاس بزرگ NUS-WIDE، بیانگر موثر بودن این رویکرد در کاربرد پالایش تگ تصاویر می‌باشد.

کلید واژه‌ها

پالایش شرح‌گذاری تصاویر، شبکه عصبی کانولوشنال عمیق، پالایش تگ، بازیابی تصاویر، یادگیری انتقالی

۱ مقدمه

مبتنی بر برچسب^۱ (TBIR) صورت می‌گیرد [۱]. در CBIR با استفاده از ویژگی‌های دیداری تصویر، همچون رنگ، بافت و لبه-های اشیاء درون تصویر، بازیابی تصاویر مرتبط با پرس‌وجوی کاربر انجام می‌شود. از جمله چالش‌های مطرح در CBIR می‌توان به وجود شکاف معنایی میان ویژگی‌های پایین رتبه و مفاهیم سطح بالای تصاویر و وجود ابعاد بالای ویژگی‌های دیداری تصاویر اشاره کرد. بنابراین وجود ویژگی‌هایی که به طور موثرتری قادر به توصیف محتوای تصویر باشند در این حوزه بسیار اثربخش خواهد بود. در مقابل، TBIR تنها با توجه به اطلاعات متنی تصاویر به جستجوی آنها می‌پردازد. اطلاعات متنی در مقایسه با اطلاعات دیداری با سادگی بیشتری گویای مفاهیم تصویر هستند. به همین دلیل TBIR می‌تواند به عنوان راه‌حلی ساده برای مقابله با

با پیشرفت تکنولوژی تصویر برداری دیجیتال شاهد رشد بسیار سریع حجم دادگان تصویری می‌باشیم. این روند ضرورت وجود تکنولوژی‌های توسعه یافته برای حجم بالایی از تصاویر در کاربردهای مرتبط با بازیابی تصویر را ایجاد می‌کند. بازیابی تصاویر به دو صورت بازیابی مبتنی بر محتوا (CBIR) و بازیابی

این مقاله در شهریورماه سال ۱۳۹۵ دریافت، در اسفندماه بازنگری و در اردیبهشت‌ماه سال ۱۳۹۷ پذیرفته شد.

^۱ دانشجوی دکتری مهندسی کامپیوتر گرایش هوش مصنوعی، دانشکده برق و کامپیوتر، دانشگاه یزد.

رایانامه: sh.javanmardi@stu.yazd.ac.ir

^۲ دانشکده مهندسی برق و کامپیوتر، دانشگاه یزد.

رایانامه: chahooki@yazd.ac.ir

نویسنده مسئول: محمدعلی زارع چاهوکی

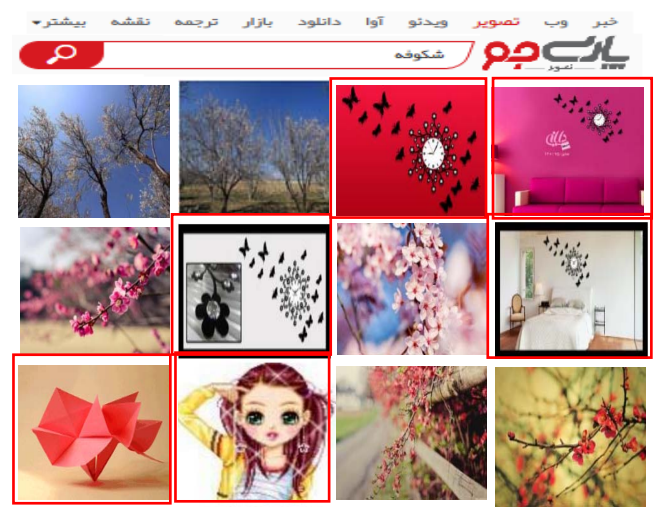
دو دسته روش‌های مبتنی بر استقرا و روش‌های مبتنی بر استنتاج تقسیم کرد که در بخش بعد مورد بررسی قرار می‌گیرند. این دسته-بندی بر اساس ایجاد و یا عدم ایجاد تمایز میان داده‌های آموزشی و آزمون و نحوه استخراج قوانین بر روی داده‌ها صورت می‌گیرد. روش‌هایی تحت عنوان روش‌های مبتنی بر نمونه، در دسته الگوریتم‌های استقرایی معرفی می‌شود که رویکرد پیشنهادی این پژوهش، در این گروه از الگوریتم‌ها قرار می‌گیرد. یکی از چالش‌های مطرح در حوزه پالایش تگ تصاویر، استخراج ویژگی‌های مهم از تصویر می‌باشد. از آنجا که ویژگی‌های مختلف، تاثیر متفاوتی در تشخیص تشابه دیداری میان تصاویر دارند، از این رو چگونگی استخراج ویژگی‌های تصویر به گونه‌ای که تا حد امکان کامل بوده و بیانگر محتوای ذاتی تصویر باشند، امری مهم تلقی می‌شود. تمام ویژگی‌های کنونی دارای محدودیت در توصیف تصاویر هستند و تحلیل و پردازش ویژگی‌های تصاویر با ابعاد بالا بسیار مسئله پیچیده‌ای است. همچنین عدم وجود پایگاه‌های داده تصویری قابل قبول و رایج برای فرآیند یادگیری و ارزیابی در ITR چالشی مطرح در این حوزه می‌باشد.

اخیراً روش‌هایی تحت عنوان یادگیری انتقالی در حوزه یادگیری ماشین مطرح شده‌اند که در یادگیری از داده‌های متفاوت از آزمون استفاده می‌کنند و به ارائه طبقه‌بندی برای داده‌های دیگر، در حوزه‌ای متفاوت می‌پردازند. مزیت کلی یادگیری انتقالی ایجاد طبقه‌بندی‌هایی متناسب با داده‌های جدید می‌باشد که این موجب کاهش قابل توجه زمان و حجم عملیات مورد نیاز بر روی داده‌های آزمون می‌باشد. زمانی که حجم داده‌های نهایی نسبت به نمونه‌های آموزشی اولیه کوچکتر باشد، یادگیری انتقالی ابزاری بسیار قدرتمند به منظور یادگیری شبکه بزرگی از داده‌ها، با حداقل سازی بیش‌برازش ایجاد می‌نماید. از این رو در بسیاری از پژوهش‌ها از این مزیت استفاده می‌شود [۶].

با توجه به کارآمدی فرآیند یادگیری عمیق^۳ در بسیاری از حوزه‌های پژوهشی و بکارگیری فرآیند یادگیری انتقالی در این حوزه، در این مقاله به منظور استخراج ویژگی‌های کارآمد در محاسبه تشابه دیداری تصاویر و مجموعه مفاهیم سطح بالای پایگاه‌های تصویری برچسب‌دار، از شبکه عصبی کانولوشنال عمیق^۴ (DCNN) استفاده شده است. در یادگیری انتقالی استفاده شده در DCNN، شبکه بر روی مجموعه‌ای از داده‌های اولیه آموزش داده می‌شود و کلیه وزن‌های موجود در شبکه بر اساس آن نمونه‌های آموزشی بدست می‌آید. طبقه‌بندی یادگیری شده از داده‌های آموزشی، به منظور پیش‌بینی و یا توصیف ویژگی‌های مجموعه داده‌های آزمون با دامنه متفاوت می‌باشد.

در ادامه ساختار بیان مطالب ارائه شده در این مقاله عنوان می‌گردد. در بخش دو به معرفی روش‌های پالایش تگ تصاویر

چالش‌های CBIR ارائه شود. اطلاعات متنی استفاده شده در فرآیند TBIR از عناوین تصاویر [۲]، متن، فرامتن‌های اطراف آنها [۳] و شرح‌گذاری‌های صورت گرفته توسط کاربران حاصل می‌شود [۴]. کارایی TBIR تا حد زیادی به کیفیت تگ‌های اعمال شده توسط کاربران بر تصاویر بستگی دارد. وجود نویز در اطلاعات متنی، شرح‌گذاری‌های غیر مرتبط با محتوای تصویر و عدم وجود اطلاعات مرتبط با تصاویر از جمله چالش‌های مطرح شده در این حوزه می‌باشد. شکل ۱ نمونه‌ای از بازیابی تصاویر مبتنی بر جستجوی تگ "شکوفه" در موتور جستجوی پارسی‌جو^۱ را نشان می‌دهد. وجود تصاویر غیر مرتبط با پرس‌وجوی مورد جستجو که با کادر قرمز مشخص شده‌اند، در رتبه‌های بالای تصاویر بازیابی شده، از جمله مشکلات وجود تگ‌های نویز در تصاویر وب می‌باشد.

شکل ۱ تصاویر حاصل از فرآیند بازیابی تصاویر مبتنی بر برچسب در موتور جستجوی پارسی‌جو

در دهه اخیر به منظور حل چالش مطرح شده، با استفاده رویکردهایی تحت عنوان پالایش تگ تصویر^۲ (ITR) به صورت خودکار به رفع نویز از شرح‌گذاری‌های تصاویر و تکامل تگ‌های مرتبط با محتوای تصویر می‌پردازند. پالایش شرح‌گذاری تصاویر فرآیندی است که در طی آن تگ‌های غیر مرتبط با مفاهیم تصویر از میان تگ‌های اولیه کاربران بر روی تصاویر حذف می‌شوند و فرآیند غنی‌سازی تگ‌ها با دیگر برچسب‌های مرتبط صورت می‌گیرد. از آنجا که این فرآیند تا حد زیادی می‌تواند باعث کاهش شکاف معنایی میان ویژگی‌های سطح پایین و مفاهیم معنایی سطح بالای تصاویر شود، بنابراین رویکردی موثر در فرآیند بازیابی تصاویر مبتنی بر تگ به‌شمار می‌آید. با توجه به تقسیم‌بندی ارائه شده در [۵]، روش‌های پالایش تگ‌های تصاویر را می‌توان به

^۳Deep Learning (DL)

^۴Deep Convolutional Neural Network(DCNN)

^۱ <http://parsijoo.ir/>

^۲Image Tag Refinement (ITR)

آموزشی، پیچیدگی آنها افزایش می‌یابد. انواع الگوریتم‌های رای-دهی همسایه از جمله این الگوریتم‌ها هستند [۷].

در [۸] لی^۵ و همکارانش الگوریتمی ارائه می‌دهند که در آن میزان ارتباط تگ t به تصویر x بر اساس تعداد وقوع شرح‌گذاری با تگ t در همسایه‌های مشابه دیداری تصویر x می‌باشد. همسایه‌های دیداری تصویر x بر اساس ویژگی‌های سراسری و با استفاده از روش‌های محاسبه معیار فاصله مشخص می‌شوند. یوریچیو^۶ و همکارانش در [۹] چارچوبی برای پالایش تگ مبتنی بر تکنیک k همسایه نزدیکتر ارائه داده‌اند. ایده اصلی این تکنیک انتخاب مجموعه‌ای از تصاویر مشابه دیداری و سپس در نظر گرفتن مجموعه‌ای از تگ‌های مرتبط بر اساس یک روند انتقال تگ می‌باشد. در پژوهش آنها، از معیاری برای ارتباط تگ استفاده می‌شود که میزان توزیع هر تگ در مجموعه تصاویر همسایه تصویر آزمون و در کل مجموعه تصاویر را محاسبه می‌کند. بابیهیت^۷ و همکارانش همکارانش در [۱۰] به منظور کاهش شکاف معنایی میان ویژگی‌های سطح پایین تصاویر و مفاهیم معنایی سطح بالا از گراف مستقیم ترکیب شده از گراف ترکیبی تصویر-تگ و گراف تشابه تصویر استفاده می‌کنند. در پژوهش آنها به منظور بهبود عملیات بازیابی تصاویر از اعمال رویکرد قدم‌زنی تصادفی^۸ بر روی گراف ترکیبی ایجاد شده استفاده می‌شود.

۲-۲ الگوریتم‌های مبتنی بر مدل

مبنای این خانواده از الگوریتم‌های یادگیری، مدل‌های پارامتری هستند که از یادگیری نمونه‌های آموزشی حاصل شده‌اند. انواع طبقه‌بند SVM در این مجموعه از الگوریتم‌ها قرار می‌گیرند. در [۱۱] چن^۹ و همکارانش چارچوبی مشتعل از فاز یادگیری و تخمین ضرایب مرتبط پرس‌وجو ارائه می‌دهند. در پژوهش آنها از روشی تحت عنوان AFSVM^{۱۰} به منظور تخمین میزان ارتباط تگ‌ها به تصاویر استفاده می‌شود. سپس با بهره‌گیری از فاز پالایشی تحت عنوان LapRLS^{۱۱} عملیات پالایش برچسب‌های پیش‌بینی شده برای بهبود بازیابی تصاویر فلیکر^{۱۲} مبتنی بر تگ انجام می‌گیرد. در [۱۲] مدلی ارائه می‌شود که طی سه فاز فیلتر، پالایش و غنی‌سازی تگ‌ها به پالایش برچسب‌های تصاویر می‌پردازد. در پژوهش آنها برای کاهش زمان محاسباتی ابتدا الگوریتم K-Means بر روی تصاویر پیاده‌سازی شده تا تصاویر مشابه دسته‌بندی شوند. سپس تشابه دیداری بر مبنای ویژگی‌های کم‌رتبه

می‌پردازیم. در بخش سه فرآیند یادگیری عمیق و ساختار شبکه‌های عصبی کانولوشنال عمیق مورد بررسی قرار می‌گیرد. در بخش چهارم به معرفی روش پیشنهادی در این پژوهش می‌پردازیم. در بخش پنجم مشخصات داده‌های مورد استفاده، معرفی معیارهای ارزیابی و نتایج آزمایش‌های صورت گرفته ارائه می‌شود. در نهایت در بخش ششم نتیجه‌گیری کلی از پژوهش و بیان پیشنهادهایی برای پژوهش‌های آینده ارائه می‌گردد.

۲ روش‌های پالایش تگ تصاویر

بسته به اینکه الگوریتم‌های یادگیری تمایزی میان نمونه‌های آموزشی و آزمون قائل می‌شود یا خیر، روش‌های یادگیری به دو دسته مبتنی بر استقراء^۱ و مبتنی بر استنتاج^۲ تقسیم می‌شوند [۵]. در روش‌های مبتنی بر استقراء، یادگیرنده سعی می‌کند تا با استفاده از استقراء، تابع تصمیمی را بگیرد که دارای نرخ خطای پایینی در تمامی توزیع‌های داده‌های آموزشی و آزمون برای یک یادگیری خاص باشد. از این رو در این روش‌ها بدون توجه به داده‌های آزمون، یکسری قواعد کلی بر اساس یادگیری نمونه‌های آموزشی نتیجه می‌شود و یا به تخمین مدلی عام بر اساس نمونه‌های یادگیری شده می‌پردازد. بر خلاف روش‌های استقرایی، در روش‌های استنتاجی قواعد بدست آمده از داده‌های آموزشی، تنها بر مجموعه‌ای خاص از داده‌های آزمون قابل اعمال می‌باشد. در این روش‌ها می‌توان بدون ایجاد تمایز میان داده‌های آموزشی و آزمون به استنتاج قوانین بر کل مجموعه داده‌های ارائه شده پرداخت.

الگوریتم‌های مبتنی بر استقراء با توجه به اینکه از نوع جداساز-های پارامتری هستند یا از نوع مولدهای غیرپارامتری، خود به دو دسته (۱) مبتنی بر نمونه^۳ و (۲) مبتنی بر مدل^۴ تقسیم می‌شوند. الگوریتم‌های مبتنی بر استنتاج نیز با توجه به مدل یادگیری شامل دو زیرمجموعه (۱) مبتنی بر تجزیه ماتریس و (۲) مبتنی بر گراف می‌باشند. در ادامه هرکدام از این روش‌ها به طور خلاصه معرفی می‌شوند.

۲-۱ الگوریتم‌های مبتنی بر نمونه

در الگوریتم‌های مبتنی بر نمونه، هر نمونه‌ی آزمون با تمام نمونه‌های آموزشی مقایسه می‌شود. این روش‌ها زیرمجموعه‌ای از الگوریتم‌های غیر پارامتری هستند که در آنها کلیه فرضیه‌ها بر مبنای نمونه‌های آموزشی ساخته می‌شود. از جمله ویژگی‌های این دسته از الگوریتم‌ها این است که با افزایش تعداد نمونه‌های

⁵ Li

⁶ Uricchio

⁷ Bobhate

⁸ Random Walk

⁹ Chen

¹⁰ Augmented Feature Support Vector Machine (AFSVM)

¹¹ Laplacian Regularize Least Square (LapRLS)

¹² Flickr

¹ Inductive Based

² Transductive Based

³ Instance Based

⁴ Model Based

و با استفاده از یک تابع هدف احتمالی، هم‌ترازی میان تصویر و تگ‌های کاندید بر اساس مفاهیم وابسته به دیدگاه ارائه شده، اندازه‌گیری می‌شود. لیو^۳ و همکارانش در [۱۷] به منظور رفع تگ-تگ‌های ناقص و مبهم شمای تگ‌گذاری مجدد تصاویر با هدف پالایش تگ‌ها ارائه می‌دهند. در این فرآیند برچسب‌گذاری مجدد به عنوان مسئله یادگیری چند برچسبی مبتنی بر گراف چندگانه فرموله‌سازی می‌شود که بطور همزمان به بررسی محتوای دیداری تصاویر، همبستگی معنایی برچسب‌ها و همچنین اطلاعات پیشین منتقل شده توسط کاربران می‌پردازد. الگوریتم ارائه شده به انتشار اطلاعات هر تگ در امتداد گراف شباهت مختص تگ‌ها می‌پردازد.

۳ یادگیری عمیق

هدف از این پژوهش برقراری ارتباط معنایی مناسب بین ویژگی‌های سطح پایین تصویر و مفاهیم سطح بالای آن به منظور کاهش شکاف معنایی در بازیابی تصاویر می‌باشد. در سال‌های اخیر روشی با عنوان یادگیری عمیق به منظور کاهش این شکاف معنایی ارائه شده است [۱۸]. یادگیری عمیق تکنیکی مبتنی بر شبکه‌های عصبی است و به عنوان زیر مجموعه‌ای از یادگیری ماشین به‌شمار می‌رود. معماری‌های یادگیری عمیق متنوعی وجود دارد که از جمله‌ی آنها می‌توان به شبکه عصبی کانولوشن^۴ [۱۹] (CNN)، شبکه باور عمیق^۵ [۲۰] و شبکه عصبی بازگشت‌کننده^۶ [۲۱] اشاره کرد. موثر بودن معماری‌های معرفی‌شده در زمینه‌های متنوعی از قبیل تشخیص اشیاء^۷ تصویر [۲۲]، تشخیص خودکار گفتار^۸ [۲۳]، شناسایی چهره^۹ [۱۹]، پردازش زبان طبیعی^{۱۰} [۲۴] به اثبات رسیده است. CNN از معروف‌ترین و موفق‌ترین معماری‌های یادگیری عمیق در حوزه آنالیز تصاویر بوده و لایه کانولوشن (Conv)^{۱۱} آن، هسته اصلی تشکیل‌دهنده این شبکه می‌باشد. وظیفه اصلی این لایه‌ها استخراج سلسله مراتبی از ویژگی‌های غیرخطی تصاویر می‌باشد. به‌منظور استخراج نگاشت ویژگی^{۱۲} متفاوت از تصاویر در هر لایه کانولوشن، این فیلترها در امتداد پهنا و ارتفاع بر سطح تصویر غلتانده می‌شود. ویژگی‌های استخراج شده خاصیت سلسله مراتبی دارند به این معنی که در لایه‌های ابتدایی، بطور مثال گوشه‌ها و خط‌ها و لبه‌ها، یادگرفته می‌شوند و در لایه‌های عمیق‌تر به ترتیب ویژگی‌هایی با سطوح بالاتر،

و تشابه معنایی میان تگ‌ها و تصاویر محاسبه می‌شود و با توجه به فرض مقاله به دنبال حداقل شدن فاصله ایندو معیار می‌باشند.

۲-۳ الگوریتم‌های مبتنی بر تجزیه ماتریس

در این روش‌ها ورودی، ماتریسی حاوی ضرایب ارتباط تگ‌ها و تصاویر می‌باشد و خروجی الگوریتم، ماتریس بازسازی شده می‌باشد. در [۱۳] چارچوبی تحت عنوان تکامل تگ‌ها به‌وسیله بازسازی پراکنده خطی نمای دوجانبه^۱ (DLSR) ارائه می‌شود. در این روش بابت‌گیری ماتریس تگ‌های اولیه و تجزیه آن بصورت سطری و ستونی، به بازسازی تصاویر در هر ردیف و تگ‌ها در هر ستون می‌پردازد. لین^۲ و همکارانش با بکارگیری ویژگی‌های کم‌رتبه رتبه تصاویر و بردار تگ استفاده شده در دو دیدگاه تصویر و تگ، به محاسبه ماتریس‌های شباهت تصاویر و همبستگی تگ‌ها می‌پردازند، سپس با ترکیب خطی این دو ماتریس بردار تگ‌گذاری نهایی برای تصاویر ایجاد می‌کنند. در [۱۴] مسئله پالایش تگ بصورت تجزیه ماتریس تگ‌های ایجاد شده توسط کاربر به یک ماتریس تگ تصفیه شده و یک ماتریس پراکندگی خطا، انجام شده است. هدف پژوهش آنها بهینه سازی اندازه‌گیری چهار جنبه (۱) همبستگی معنایی میان تگ‌های کم‌رتبه فراهم شده توسط کاربر، (۲) سازگاری محتوای تصویر با تگ‌ها، (۳) همبستگی میان تگ‌ها و (۴) ماتریس پراکندگی خطا می‌باشد. در [۱۵] نیز به منظور بهبود دقت فرآیند بازیابی تصاویر، رویکرد تکامل تگی ارائه می‌شود که با توجه به تگ‌های اولیه ایجاد شده توسط کاربران، به ایجاد ماتریس تگ-تصویر می‌پردازد. سپس با استفاده از ویژگی‌های دیداری و هم‌پوشانی میان تگ‌ها ماتریس ضرایب تگ و تصویر را ایجاد کرده و بصورت فرآیندی تکرارشونده در هر مرحله کلیه ضرایب متعلق به تگ‌های تمام تصاویر به‌روز می‌شوند. ماتریس ضرایب نهایی برای فرآیند جستجوی تصاویر مبتنی بر تگ مورد استفاده قرار می‌گیرد.

۲-۴ الگوریتم‌های مبتنی بر گراف

این الگوریتم‌ها دسته دیگری از الگوریتم‌های مبتنی بر استنتاج هستند که به محاسبه ضرایب ارتباط میان تگ و تصویر می‌پردازند. در [۱۶] چارچوبی ارائه می‌شود که در آن به‌منظور بازیابی تگ‌های مرتبط از دست رفته و حذف تگ‌های مبهم، ابتدا تصاویر مرتبط معنایی با توجه به تگ‌های اولیه کاربران از مجموعه تصاویر آموزشی انتخاب می‌شوند، سپس بر اساس شباهت دیداری میان تصاویر، گراف ستاره‌ای تصاویر مرتبط معنایی ساخته می‌شود. در مرحله بعد، از میان تصاویر موجود تصاویری که هم از لحاظ دیداری و هم از لحاظ محتوایی مشابه هستند انتخاب شده و مجموعه واژگانی از تگ‌های کاندید برای تصاویر مشخص می‌شود

³Liu

⁴Convolution Neural Network (CNN)

⁵Deep Belief Network

⁶Recurrent Neural Network

⁷Object Detection

⁸Automatic Speech Recognition

⁹Face Recognition

¹⁰Natural Language Processing

¹¹Convolution (Conv)

¹²Features Map

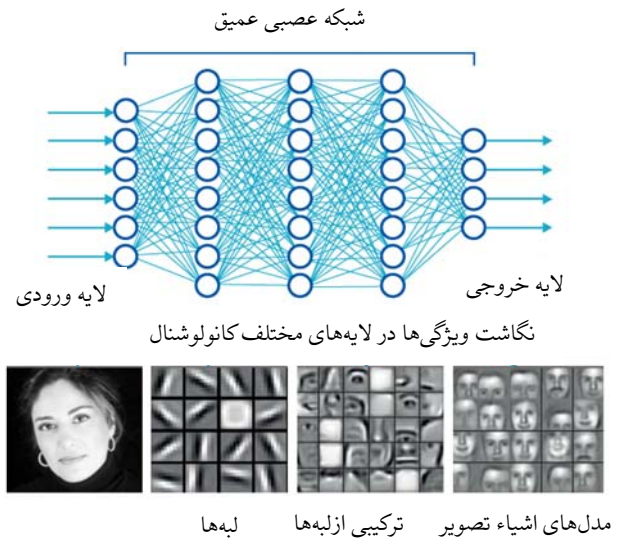
¹Dual-view linear sparse reconstructions (DLSR)

²Lin

معماری‌های مفید در حوزه پردازش و استخراج ویژگی^۶ از تصاویر، معماری VGGNet^۷ می‌باشد. VGGNet شبکه عصبی کانولوشن بسیار عمیقی است که توسط کارکن سیمونیان^۸ و اندرو زیسرمن^۹ توسعه داده شده است. این معماری به عنوان دومین شبکه پیشنهادی برنده مسابقات ILSVRC2014 در عملیات طبقه‌بندی تصاویر^{۱۰} اما با بهترین عملکرد در عملیات تشخیص اشیاء نسبت به دیگر معماری‌های ارائه شده در آن رقابت، انتخاب شده است [۲۵]. نسخه از پیش‌آموزش دیده شده از این شبکه، توسط ۱,۲ میلیون تصویر موجود در دادگان ImageNet [۲۶] با رزولوشن بالا و اندازه ۲۲۷×۲۲۷ در ۱۰۰۰ طبقه یادگیری شده است. این معماری دارای چندین پیکربندی می‌باشد که تنها تفاوت آنها در عمق شبکه می‌باشد. حداقل عمق این شبکه دارای ۱۱ لایه است که شامل هشت لایه کانولوشن و سه لایه تمام متصل می‌باشد و حداکثر عمق آن ۱۹ لایه است که دارای ۱۶ لایه کانولوشن و سه لایه تمام اتصال می‌باشد. ویژگی شاخص ارائه شده توسط این معماری بالا بودن عمق شبکه به عنوان مولفه‌ای حیاتی است که موجب عملکرد مناسب این شبکه شده است. نسخه نهایی بهترین شبکه آن شامل ۱۶ لایه Conv/FC بوده که در این پژوهش مورد استفاده قرار می‌گیرد.

عملکرد مناسب معماری VGGNet در پردازش تصاویر با مقیاس بزرگ و برتری این معماری نسبت به دیگر معماری‌های موجود از جمله [۲۷] MSRA، کلاریفی^{۱۱} [۲۸]، اورفیت^{۱۲} [۲۹]، و الکسنت^{۱۳} [۳۰]، در مقایسه معیار پنج خطای برتر^{۱۴} محاسبه شده توسط این معماری‌ها بر روی مجموعه تصاویر ImageNet در [۲۵] نشان داده شده است. برخلاف قدرت کمتر دسته بندی VGGNet نسبت به GoLeNet، این شبکه در وظایف یادگیری انتقالی چندگانه^{۱۵} از GoLeNet بهتر عمل می‌کند. بنابراین شبکه VGGNet در حال حاضر محبوب‌ترین انتخاب برای استخراج ویژگی از تصاویر می‌باشد [۳۱]. از این رو در این پژوهش، با استفاده از ویژگی‌ها و برجسب‌های استخراج شده از شبکه‌های عصبی کانولوشن بسیار عمیق VGGNet-16، به پالایش تگ‌های تصاویر می‌پردازیم.

همانند اشیاء درون تصویر، استخراج می‌شوند. شکل ۲ نمایی از سلسله مراتب ویژگی‌های استخراج شده از چهره انسان طی سه لایه کانولوشن متوالی را نشان می‌دهد.

شکل ۲ استخراج ویژگی‌های سلسله مراتبی از تصویر صورت انسان. همانطور که مشاهده می‌شود در هر لایه کانولوشن تعدادی فیلتر بر سطح تصویر اعمال می‌شود و یکسری نگاشت ویژگی حاصل می‌شود که در لایه‌های پایین این ویژگی‌ها، سطح پایینی دارند و با افزایش تعداد لایه‌ها سطوح ویژگی افزایش می‌یابند^۱.

جز لایه کانولوشن، لایه‌ی ادغام^۲ و لایه تماماً متصل (FC)^۳ نیز دیگر لایه‌های تشکیل‌دهنده این شبکه می‌باشند. کاربرد لایه ادغام، کاهش اندازه عرض و ارتفاع تصویر ورودی به جهت کاهش تعداد پارامترها و محاسبات در داخل شبکه و بنابراین کنترل بیش‌برازش^۴ می‌باشد. در لایه FC، نورون‌هایی که در یک لایه قرار دارند، دقیقاً همانند شبکه‌های عصبی معمولی، با تمام نورون‌های موجود در لایه قبلی ارتباط دارند. تنها تفاوت بین لایه تماماً متصل و کانولوشنی این است که نورون‌ها در هر لایه کانولوشن تنها به ناحیه‌ای محلی از نورون‌های لایه قبل متصل هستند و به اشتراک پارامترها با یکدیگر می‌پردازند. آخرین لایه شبکه لایه سافت‌مکس^۵ است که دسته‌بندی تصاویر در ۱۰۰۰ طبقه معرفی شده را نشان می‌دهد.

یکی از رویکردهایی که تا به حال در حل چالش دقت محاسبات پالایش تگ‌های تصاویر مبتنی بر ویژگی‌های دیداری و معنایی، به آن پرداخته نشده است استفاده از CNN از روش‌های یادگیری عمیق می‌باشد. معماری‌های متفاوتی برای CNN وجود دارد که تفاوت آنها در تعداد و ساختار لایه‌های میانی می‌باشد. از جمله

^۶Feature Extraction

^۷ Visual Geometric Group Network (VGGNet)

^۸Karen Simonyan

^۹Andrew Zisserman

^{۱۰} Image Classification

^{۱۱}Clarifi

^{۱۲}Overfeat

^{۱۳}AlexNet

^{۱۴}Top-5-error

^{۱۵}Multiple transfer learning tasks

^۱http://www.amax.com/blog/wp-content/uploads/2015/12/blog_deeplearning3.jpg

^۲Pooling

^۳Fully Connected (FC)

^۴Overfitting

^۵Soft-Max

۴ روش پیشنهادی

در این بخش رویکرد پالایش تگ تصویر ارائه شده در این پژوهش معرفی می‌شود. در ادامه از این رویکرد با نام DCNN-TR^۱ یاد می‌کنیم. رویکرد ارائه شده علاوه بر بهره‌گیری از مزایای فرآیند یادگیری انتقالی از جمله کاهش زمان و حجم عملیات مورد نیاز در آنالیز تصاویر، در فرآیند پالایش مجموعه تصاویر با مقیاس بزرگ نیز مفید خواهد بود. لذا در این پژوهش با بهره‌گیری از فرآیند یادگیری انتقالی از شبکه از پیش یادگیری شده با تصاویر آموزشی ImageNet استفاده می‌کنیم. بدیهی است که با توجه به تنوع و همه منظوره بودن مجموعه داده آموزشی [۲۶] ImageNet، بارگذاری وزن‌های یادگیری شده برای اهداف مختلف در مجموعه داده‌های دیگر امکان‌پذیر بوده و موجب صرفه‌جویی در زمان یادگیری شبکه و انجام محاسبات خواهد شد. مراحل چارچوب رویکرد پیشنهادی بصورت گام‌های الگوریتم ۱ ارائه می‌گردد.

الگوریتم ۱ مراحل چارچوب رویکرد پیشنهادی این مقاله

ورودی: تصاویر برچسب‌دار حاوی تگ‌های پالایش نشده
گام ۱: پیش‌پردازش تصاویر، انتخاب تگ‌های با بیشترین فرکانس
گام ۲: یادگیری انتقالی تصاویر با استفاده از شبکه عصبی کانولوشنال عمیق (DCNN)
گام ۳: استخراج بردار ویژگی و بردار برچسب پیشنهادی به ازای هر تصویر با DCNN
گام ۴: خوشه بندی تصاویر با استفاده از بردار ویژگی‌های استخراج شده از تصاویر در گام قبل
گام ۵: محاسبه شباهت معنایی میان تصاویر هر خوشه با ارزیابی همپوشانی میان تگ‌ها
گام ۶: انتخاب n نزدیکترین تصویر مشابه دیداری و معنایی به هر تصویر
گام ۷: محاسبه فرکانس برچسب‌های تصاویر همسایه
گام ۸: انتقال برچسب‌های با فرکانس بالا از تصاویر همسایه به تصویر آزمون
گام ۹: حذف برچسب‌های با فرکانس پایین در تصاویر همسایه از تصویر آزمون
خروجی: تصاویر حاوی تگ‌های پالایش شده

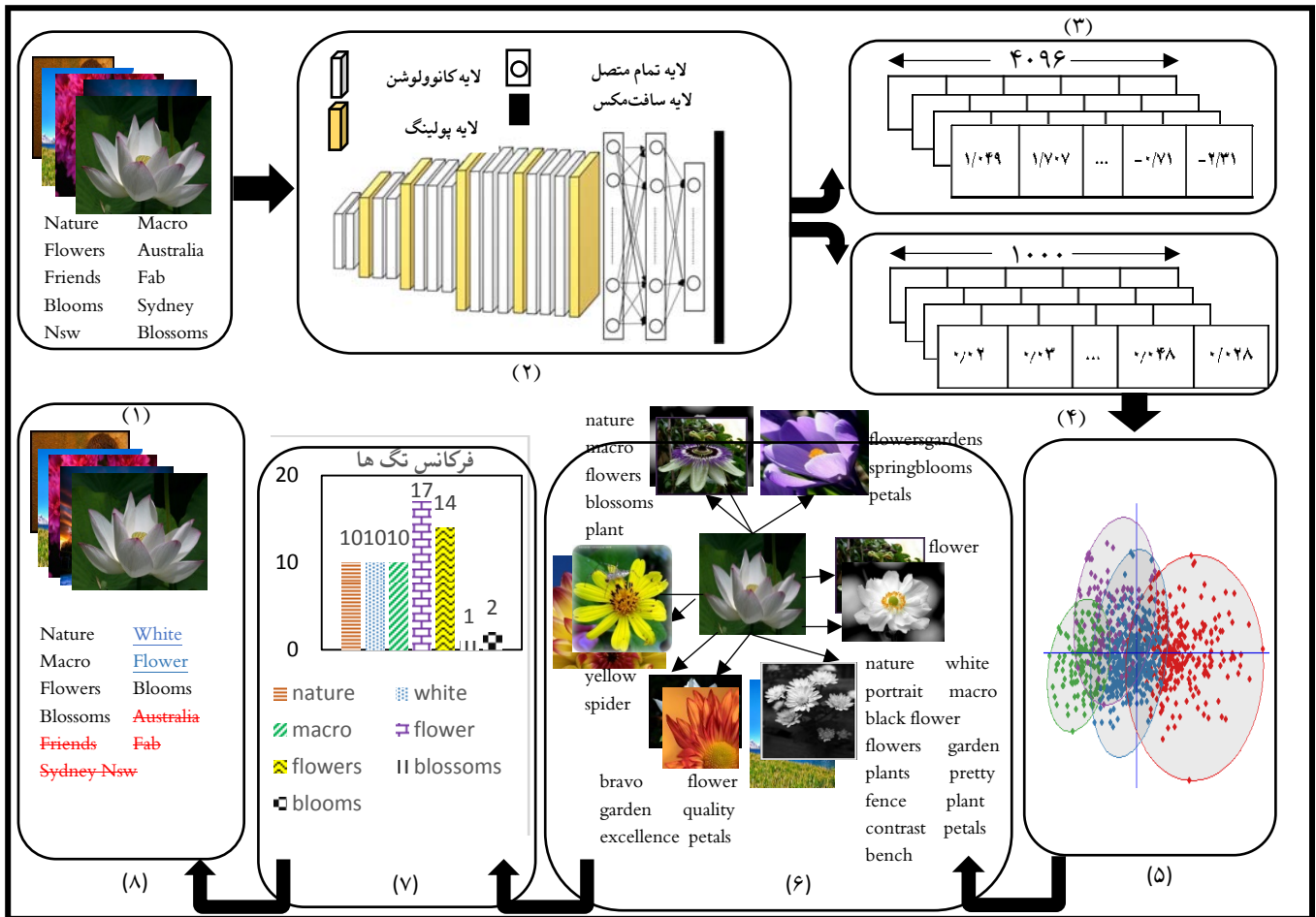
همانطور که در گام‌های چارچوب ارائه شده بیان شده است، نخست کلیه تصاویر مورد پیش‌پردازش قرار می‌گیرند و تصاویر قابل دسترس با بالاترین فرکانس تگ‌ها انتخاب می‌شوند. تصاویر حاصل از فاز پیش‌پردازش با هدف محاسبه ویژگی‌ها و درجه احتمال تعلق هر نمونه به هر کلاس را به عنوان ورودی، به یک شبکه عصبی کانولوشنال عمیق داده می‌شود. در فاز سوم، یک بردار ویژگی به ابعاد 1×4096 و یک بردار برچسب به ابعاد

1×1000 با ضرایب احتمال عضویت هر نمونه به هر کلاس، به ازای هر تصویر از شبکه استخراج می‌شود. در مرحله چهارم به منظور مقیاس‌پذیری فرآیند پالایش مجموعه داده‌های با مقیاس بزرگ، با استفاده از بردار ویژگی‌های پایین رتبه، تصاویر خوشه‌بندی شده تا تصاویر مشابه دیداری دسته‌بندی شوند. در مرحله پنجم در هر خوشه با بررسی همبستگی میان تگ‌ها، تشابه معنایی میان تصاویر با استفاده از ضرایب تعلق برچسب‌ها ارزیابی شده و تصاویر همسایه متعلق به هر تصویر محاسبه می‌شود. در نهایت در گام‌های بعد، با بکارگیری تکنیک رای‌گیری نزدیک‌ترین همسایه^۲ عملیات انتقال تگ‌های مرتبط و با فرکانس بالا از تصاویر تصاویر همسایه به تصویر آزمون و حذف تگ‌های غیر مرتبط از آن، عملیات پالایش تگ صورت می‌گیرد. نوآوری این مقاله، بهره‌گیری از شبکه‌های عصبی کانولوشنال عمیق به منظور استخراج ویژگی‌های دیداری و معنایی از تصاویر برای نخستین بار در فرآیند پالایش تگ‌های تصاویر می‌باشد که نتایج آزمایش‌های تجربی موثر بودن این رویکرد را در این حوزه نشان می‌دهد. طرح کلی چارچوب روش پیشنهادی در شکل ۳ نشان داده شده است. در ادامه به توضیح مراحل آن می‌پردازیم.

فرض شود $X = \{x_1, x_2, \dots, x_N\}$ مجموعه تصاویر اولیه باشد و $T = \{w_1, w_2, \dots, w_M\}$ به مجموعه تگ‌های پیش‌بینی شده برای تصاویر اشاره می‌کند که N بیانگر تعداد تصاویر و M بیانگر تعداد تگ‌های تصاویر می‌باشد. به منظور بیان تعلق و عدم تعلق تگ w_M به تصویر x_N از $\{0, 1\}$ استفاده شده است. برای ارائه نتایج پالایش تصاویر، ماتریس دیگری تحت عنوان Y معرفی می‌کنیم که هر عضو آن بصورت $Y_{ij} \geq 0$ است و به درجه اطمینان تعلق هر تگ w_i به x_j اشاره می‌کند. به ازای هر تصویر دو بردار $y_i = (y_{i1}, y_{i2}, \dots, y_{im})$ و $v_i = (v_{i1}, v_{i2}, \dots, v_{iz})$ معرفی می‌شود که به ترتیب بیانگر بردار درجه اطمینان تخصیص تگ‌ها به i مین تصویر و بردار ویژگی‌های دیداری تصاویر می‌باشد. همانطور که در شکل نشان داده شده است بعد از ورود تصاویر، در اولین مرحله از فرآیند پالایش تگ‌های تصاویر، به استخراج ویژگی‌های دیداری و معنایی از تصاویر، با استفاده از شبکه کانولوشن VGGNet می‌پردازیم. در این راستا ابتدا هرکدام از نمونه‌های x_i به شبکه کانولوشن VGGNet عنوان ورودی داده می‌شود و به ازای هر نمونه بردار y_i با $m=1000$ ضریب برچسب از آخرین لایه FC و بردار v_i با $z=4096$ ویژگی از دومین لایه FC استخراج می‌شود. از y_i برای انتخاب تصاویر مشابه معنایی و از v_i برای انتخاب تصاویر مشابه دیداری استفاده می‌شود.

^۱ Deep Convolutional Neural Network Tag Refinement (DCNN-TR)

^۲Nearest Neighbor Voting

شکل ۳ چارچوب پالایش نگ تصویر DCNN-TR ارائه شده در این پژوهش. در مرحله (۱) تصاویر برچسب‌دار به سیستم وارد می‌شوند. در مرحله (۲) یادگیری انتقالی تصاویر با شبکه عصبی کانولوشنال بسیار عمیق VGGNet صورت گرفته و در مرحله (۳) و (۴) استخراج ویژگی‌های تصاویر از لایه دوم تمام متصل و استخراج برچسب‌های تصاویر از لایه سوم تمام متصل انجام می‌شود. در مرحله (۵) تصاویر با استفاده از بردار ویژگی‌های استخراج شده از شبکه در مرحله (۳) خوشه بندی می‌شود. در مرحله (۶) با استفاده از ویژگی‌های استخراج شده در مرحله (۴)، همسایه‌های متعلق به هر تصویر با استفاده از تشابه معنایی میان تصاویر در هر خوشه انتخاب شده و در مرحله (۷) پالایش برچسب‌های تصاویر آزمون با استفاده از رویکرد رای‌گیری از نزدیک‌ترین تصاویر همسایه و انتخاب برچسب‌های با فرکانس بالا صورت می‌گیرد. در نهایت در مرحله (۸) تصاویر با تگ‌های پالایش شده استخراج می‌شوند.

در مرحله بعد به منظور ایجاد مقیاس‌پذیری سیستم پالایش تگ‌های تصاویر و ساده‌سازی محاسبات به خوشه‌بندی تصاویر می‌پردازیم. از این رو با ورود بردارهای v_i به خوشه‌بند K -Means، تصاویر مشابه دیداری دسته‌بندی می‌شوند. بعد از خوشه‌بندی نمونه‌ها عملیات پالایش در هر خوشه به‌طور مجزا صورت می‌گیرد. از آنجاکه ویژگی‌های دیداری تصویر به تنهایی قادر به شناسایی دقیق محتوای تصویر نیستند، از این رو با استفاده از بردار y_i متعلق به هر تصویر، به محاسبه تشابه معنایی میان تصاویر مشابه دیداری در هر خوشه می‌پردازیم. استفاده ترکیبی از تشابه دیداری و معنایی به‌طور موثرتری می‌تواند از وقوع پدیده پالایش مشابه تصاویر متفاوت با شرح‌گذاری‌های مشابه جلوگیری کند. بنابراین ابتدا با در نظر گرفتن یک حد آستانه، بردار y_i که حاوی

ضرایب تعلق تصاویر به ۱۰۰۰ طبقه از تصاویر ImageNet می‌باشد را به $\{0,1\}$ تبدیل می‌کنیم. به این صورت که ضرایب بیشتر از β را به ۱ و سایر ضرایب به صفر که نشان از عدم تعلق تگ w_m به تصویر x_N می‌باشد، تبدیل می‌شود. سپس با محاسبه تشابه میان تگ‌ها و همپوشانی میان آنها به ارزیابی تشابه معنایی میان تصاویر می‌پردازیم. برای محاسبه تشابه معنایی میان تگ‌های w_i و w_j از رابطه زیر استفاده می‌شود:

$$S(w_i, w_j) = \exp(-d(w_i, w_j)) \quad (1)$$

در این رابطه $d(w_i, w_j)$ فاصله میان تگ‌های w_i و w_j می‌باشد

پیشنهادی با استفاده از معیارهای ارزیابی مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۵ نتایج تجربی

در این بخش نتایج ارزیابی روش DCNN-TR ارائه شده بر مجموعه‌ای از داده‌ها با مقیاس بزرگ ارائه شده است. از آنجایی که پالایش تگ‌های تصاویر مسئله‌ای چالش برانگیز به‌شمار می‌رود، لذا به‌منظور نشان دادن صلاحیت روش ارائه شده، از مجموعه‌ای داده با مقیاس بزرگ استفاده شده است. بدین ترتیب در بخش ۱-۵ به معرفی داده‌های مورد استفاده می‌پردازیم. در بخش ۲-۵ معیارهای ارزیابی بکار گرفته شده مورد معرفی قرار می‌گیرد. در بخش ۳-۵ نحوه تنظیم پارامترهای بهینه آزمایش بیان می‌شود و در نهایت در بخش ۴-۵ نتایج حاصل از پیاده‌سازی روش DCNN-TR ارائه خواهد شد.

۵-۱ مجموعه داده‌های مورد استفاده

به‌منظور ارزیابی کیفیت رویکرد DCNN-TR از مجموعه تصاویر با مقیاس بزرگ NUS-WIDE-270K استفاده شده است [۳۳]. مجموعه داده NUS-WIDE یکی از مجموعه داده‌های تصویری در مقیاس بزرگ است که توسط آزمایشگاه اطلاعات چندرسانه‌ای دانشگاه ملی سنگاپور فراهم شده است. این مجموعه شامل ۲۶۹۶۴۸ تصویر جمع‌آوری شده از سایت فلیکر^۳ به همراه ۵۰۱۸ تگ ایجاد شده توسط کاربران می‌باشد که به‌صورت دستی شرح‌گذاری مجدد شده‌اند. از آنجا که تگ‌های ابتدایی ایجاد شده توسط کاربران به شدت ذهنی و یا شخصی هستند بنابراین به نظر می‌رسد حذف برچسب‌های شخصی راهی ساده برای بهبود کیفیت فرآیند پالایش برچسب‌های تصویر است. به همین دلیل به‌عنوان اولین گام در چارچوب محاسبه ضرایب ارتباط تگ و تصویر مورد توجه قرار می‌گیرد. با فرض موثرتر بودن برچسب‌های با فرکانس بالا مشابه [۱۵]، [۱۳] در فرآیند پالایش شرح‌گذاری تصاویر کلیه آزمایش‌ها بر مجموعه تصاویر حاوی ۱۰۰۰ تگ با بیشترین فرکانس صورت گرفته است. همچنین طی یک مرحله عملیات پیش‌پردازشی، با حذف آدرس‌های نامعتبر و تصاویر غیرقابل دسترس از کل مجموعه تصاویر NUS-WIDE، زیر مجموعه‌ای با تعداد ۲۲۱۸۱۷ تصویر حاصل شد که کلیه آزمایش‌ها بر این زیر مجموعه از تصاویر انجام می‌گیرد. در ادامه از این مجموعه به‌عنوان NUS-WIDE-220K یاد می‌کنیم. در این مجموعه به ازای هر تصویر ۵ دسته ویژگی سراسری محاسبه شده است. این ویژگی‌ها عبارتند از: ۱- هیستوگرام رنگ^۴ LAB با ۶۴ بعد، ۲- ممان رنگ^۵ مبتنی بر بلاک با ۲۲۵ بعد، ۳- کورلوگرام رنگ^۶ HSV با

که برای محاسبه آن مشابه [۱۴] از روش فاصله‌سنجی گوگل^۱ استفاده می‌شود که به صورت رابطه ۲ به محاسبه هم‌پوشانی میان تگ‌ها می‌پردازد.

$$d(w_i, w_j) = \frac{\max[\log q(w_i), \log q(w_j)] - \log q(w_i, w_j)}{\log N - \min[\log q(w_i), \log q(w_j)]} \quad (2)$$

در این رابطه $q(w_i)$ و $q(w_j)$ تعداد تصاویر حاوی تگ w_i و w_j می‌باشد. $q(w_i, w_j)$ تعداد تصاویری می‌باشد که حاوی هر دو تگ w_i و w_j است. N تعداد کل تصاویر موجود در مجموعه داده می‌باشد. به‌منظور محاسبه تشابه معنایی میان تصاویر مشابه روش ارائه شده در [۱۲] استفاده می‌کنیم. به این صورت که از ضرب نقطه‌ای ماتریس تشابه میان تگ‌ها (S) و بردار درجه اطمینان تعلق هر تگ به تصویر (Y) استفاده می‌کنیم. رابطه ارائه شده به‌صورت زیر می‌باشد:

$$y_i S y_i^T = \sum_{k,l=1}^m Y_{ik} S_{kl} Y_{jl} \quad (3)$$

در نهایت با استفاده از تشابه دیداری و معنایی بکار گرفته شده، تصاویر همسایه متعلق به هر تصویر محاسبه می‌شود. از آنجا که هدف ما در راستای پالایش تگ‌های تصاویر انتخابی، پیش‌بینی لیستی از تگ‌ها بر مبنای تگ‌های تصاویر همسایه مشابه می‌باشد، از این رو در چارچوب پالایش تگ ارائه شده مشابه [۸]، [۹]، [۳۲] از روش رای‌گیری همسایه^۲ استفاده شده است. به‌منظور انجام عملیات پالایش، تگ‌های هر تصویر با تگ‌های تصاویر همسایه مقایسه می‌شود. کلیه عملیات مقایسه تصاویر و پالایش تگ با توجه به برچسب‌های متعلق به دادگان آزمون صورت می‌گیرد. بدیهی است که با توجه به بهره‌مندی از فرآیند یادگیری انتقالی، دامنه برچسب‌های دادگان آزمون با دامنه برچسب‌های بکارگرفته شده در شبکه کانولوشن VGGNet متفاوت می‌باشد و فرض بر این است که هیچ‌گونه ارتباطی میان برچسب‌های استخراج شده از شبکه کانولوشن و برچسب‌های دادگان آزمون وجود ندارد. هرچند که وجود اشتراک میان این دودسته برچسب ۱۰۰۰ تایی عملاً امکان‌پذیر می‌باشد. عملیات پالایش برچسب‌های تصاویر طی دو مرحله زیر انجام می‌گیرد:

۱. با در نظر گرفتن حد آستانه α ، تمامی تگ‌های با فرکانس وقوع بالاتر از این حد آستانه در تصاویر همسایه، به تصویر آزمون منتقل می‌شود.
۲. تگ‌هایی از تصویر آزمون که در تصاویر همسایه آن رخ نداده‌اند از آن حذف می‌شود و در صورت وقوع در تصاویر همسایه با فرض محتمل شدن صحت آن تگ، حفظ می‌شود. ماتریس برچسب حاصل از فرآیند پالایش به‌منظور محاسبه میزان کارایی رویکرد

³www.flickr.com

⁴ Color Histogram

⁵ Color Moment

⁶Color Correlogram

¹ Google Distance

² Neighbor Voting

مشابه [۹] مقادیر میکرو و ماکرو به ازای هر معیار محاسبه شده است. در میانگین گیری ماکرو ابتدا بر اساس مقادیر TN ، TP ، FN و FP معیارهای ارزیابی به ازای هر برچسب بطور جداگانه محاسبه شده و سپس از آن مقادیر، میانگین گرفته می شود. در حالی که در میانگین گیری میکرو، ابتدا از تمامی مقادیر TN ، TP ، FN و FP میانگین گرفته می شود و سپس معیارهای ارزیابی محاسبه خواهند شد. روابط ۷ و ۸ نحوه محاسبه میانگین گیری ماکرو و میکرو را نشان می دهد:

در این روابط M بیانگر تعداد تگ های تصاویر می باشد. بدین ترتیب در این پژوهش معیارهای دقت ماکرو، فراخوان ماکرو، $F1$

میانگین گیری ماکرو

$$= \sum_{i=1}^M (TP_i, TN_i, FP_i, FN_i) \quad (7)$$

میکرو میانگین گیری

$$= \left(\sum_{i=1}^M TP_i, \sum_{i=1}^M TN_i, \sum_{i=1}^M FP_i, \sum_{i=1}^M FN_i \right) \quad (8)$$

ماکرو، دقت میکرو، فراخوانی میکرو و $F1$ میکرو، به عنوان معیار ارزیابی نتایج پالایش تگ های تصاویر استفاده شده است.

۳-۵ تنظیم پارامترهای بهینه آزمایش

با توجه به حجم بالای داده های مورد استفاده، به منظور تنظیم پارامترهای مورد نیاز در رویکرد DCNN-TR، نسخه کاهش یافته از دادگان اصلی مورد استفاده قرار گرفته است. به این صورت که به صورت تصادفی ۲۵k تصویر از داده های NUS-WIDE-220K استخراج و کلیه آزمایش ها ابتدا بر روی این زیرمجموعه از تصاویر به ازای مقادیر مختلف از پارامترها انجام شد. در نهایت، کلیه آزمایش ها با فرض مناسب بودن پارامترهای بدست آمده از زیرمجموعه ای از داده ها برای مجموعه کل داده ها، انجام گرفت. دستیابی به نتایج مناسب حاکی از عملکرد درست فرضیه در نظر گرفته شده می باشد. از این رو در این پژوهش مقادیر بهینه محاسبه شده برای پارامتر β به عنوان حد آستانه انتخابی برای تبدیل احتمال عضویت برچسب های استخراج شده از شبکه کانولوشن VGGNet به ۱۰۰۰ کلمه کلیدی، مقادیر ۱۰، ۵ در نظر گرفته شده است. همچنین مقدار پارامتر K به عنوان تعداد خوشه ها و α به عنوان حد آستانه برای انتخاب تگ های تصاویر با فرکانس بالا به ترتیب ۱۰ و ۱۰ می باشد. همچنین با توجه به بهره مندی از فرآیند خوشه بندی تصاویر به منظور مقیاس پذیری سیستم، کوچک ترین خوشه دارای ۶۲ تصویر و بزرگ ترین آن با ۹۱۴۱ تصویر حاصل شد. از این رو حداکثر تعداد همسایگی های در نظر گرفته شده ازای هر نمونه آزمون، $N=60$ می باشد و به ازای تعداد همسایگان $N=10, 20, 30, 40, 50$ نیز نتایج آزمایش ها ارائه می گردد.

۱۴۴ بعد، ۴- هیستوگرام جهت لبه^۱ با ۷۳ بعد و ۵- موجک بافت^۲ با ۱۲۸ بعد. به منظور بررسی میزان کارایی رویکرد DCNN-TR پیشنهاد شده بر فرآیند پالایش شرح گذاری تصاویر، به مقایسه نتایج حاصل از آزمایش های انجام شده با بکارگیری شبکه کانولوشن VGGNet و بدون استفاده از آن می پردازیم. از این رو مشابه [۳۴]، [۳۵] و [۳۶] کلیه نتایج حاصل از DCNN-TR، با استفاده از سه دسته ویژگی سراسری موجود برای تصاویر این مجموعه که دارای اهمیت بیشتری نسبت سایر ویژگی ها می باشد، ارائه می گردد. این دسته ویژگی عبارتند از: (۱) کورلوگرام رنگ HSV با ۱۴۴ بعد، (۲) هیستوگرام جهت لبه با ۷۳ بعد و (۳) موجک بافت با ۱۲۸ بعد. بردار ویژگی سطح پایین هر تصویر از کنار هم قرار دادن این سه بردار ویژگی به دست می آید، بنابراین هر تصویر دارای برداری به طول ۳۴۵ ویژگی می باشد. در ادامه از آزمایش های صورت گرفته با استفاده از این دسته از ویژگی های دادگان NUS-WIDE، با عنوان NUS-TR یاد می کنیم.

۵-۲ معیارهای ارزیابی

به منظور ارزیابی نتایج حاصل از رویکرد DCNN-TR ارائه شده، مشابه روش ارائه شده در [۱۴]، [۹]، [۳۲] نسخه ۸۱ تگ NUS-WIDE-220k شرح گذاری شده توسط افراد خبره را به عنوان ماتریس پایه در نظر می گیریم. برای ارزیابی نتایج پالایش تگ های تصاویر از سه معیار ارزیابی شناخته شده میانگین دقت^۳، میانگین فراخوان^۴ و $F1$ استفاده شده است. اگر TP تعداد نمونه های مثبتی باشد که به درستی مثبت پیش بینی شده اند، TN بیانگر تعداد نمونه های منفی باشد که به درستی منفی پیش بینی شده اند، FP تعداد نمونه های منفی باشد که به اشتباه مثبت پیش بینی شده اند و FN بیانگر تعداد نمونه های مثبتی باشد که به اشتباه منفی در نظر گرفته شده اند، در این صورت معیارهای ارزیابی دقت، فراخوان و $F1$ به ترتیب توسط روابط ۴ تا ۶ محاسبه می شود:

$$Dq = \frac{TP}{TP + FP} \quad (4)$$

$$Frx = \frac{TP}{TP + FN} \quad (5)$$

$$F1 = \frac{2 \times Dq \times Frx}{Dq + Frx} \quad (6)$$

در محاسبه مقادیر این سه معیار در مسائل چند برچسبه از استراتژی های آماری میکرو و ماکرو استفاده می شود. از اینرو

¹Edge Direction Histogram

²Wavelet Texture

³Average Precision (AP)

⁴Average Recall (AR)

⁵True Positive (TP)

⁶True Negative (TN)

⁷False Positive (FP)

⁸False Negative (FN)

۴-۵ ارائه و تحلیل نتایج تجربی

شده در جدول ۲، مقادیر بدست آمده برای معیارهای فوق در صورت استفاده از ویژگی‌های پایین رتبه ارائه شده توسط NUS-WIDE در رویکرد CNN-TR در بهترین حالت ماکرو $F1$ برابر با $۴۷/۷۳\%$ و در بهترین حالت میکرو $F1$ برابر با $۴۵/۴۰\%$ شده است. اختلاف مشاهده شده در مقادیر بدست آمده حاکی از موثر بودن فرآیند یادگیری انتقالی پیاده‌سازی شده در شبکه کانولوشن VGGNet در فرآیند پالایش شرح‌گذاری تصاویر می‌باشد. همچنین این بهبود نشان از اهمیت بکارگیری این روش در پالایش شرح‌گذاری مجموعه تصاویر در مقیاس بزرگ نیز می‌باشد.

با توجه با اینکه در اکثریت پژوهش‌ها معیار ماکرو $F1$ مورد محاسبه قرار می‌گیرد، بنابراین تمرکز ما در این پژوهش بر معیار ماکرو $F1$ می‌باشد. نتایج حاصل از آزمایش‌های صورت گرفته با استفاده از رویکرد DCNN-TR بر روی دادگان NUS-WIDE-220k با ۱۰۰۰ تگ با بیشترین فرکانس در جدول ۱ ارائه می‌گردد. همانطور که مشخص است، نتایج حاصل از پیاده‌سازی رویکرد DCNN-TR با بهره‌گیری از فرآیند یادگیری انتقالی در CNN در بهترین حالت منجر به دستیابی به مقادیر $F1$ ماکرو $۶۵/۴۷\%$ و میکرو $۳۱/۷۶\%$ می‌باشد. این در حالی است که با توجه به نتایج ارائه

جدول ۱ نتایج حاصل از پیاده‌سازی رویکرد $CNN-TR@n$ بر داده‌های NUS-WIDE-220k به ازای n همسایه مختلف

روش	دقت میکرو (%)	فراخوان میکرو (%)	میکرو $F1$ (%)	دقت ماکرو (%)	فراخوان ماکرو (%)	ماکرو $F1$ (%)
CNN-TR@10	۹۲/۴۲	۵۳/۷۵	۶۹/۷۸	۳۸/۸۱	۹۲/۴۹	۵۵/۶۶
CNN-TR@20	۹۲/۱۱	۱۳/۶۵	۷۶/۳۱	۴۹/۳۹	۸۷/۶۰	۶۳/۱۷
CNN-TR@30	۷۷/۴۹	۷۱/۱۲	۷۴/۱۷	۵۵/۲۲	۸۰/۴۰	۶۵/۴۷
CNN-TR@40	۹۹/۴۲	۵۳/۷۵	۶۹/۷۷	۵۹/۱۳	۷۳/۱۸	۶۵/۴۰
CNN-TR@50	۹۲/۱۱	۶۵/۱۳	۶۹/۷۸	۶۲/۲۱	۶۷/۰۸	۶۴/۵۵
CNN-TR@60	۴۸/۱۱	۷۹/۹۴	۶۰/۰۶	۶۴/۶۰	۶۱/۹۵	۶۳/۲۵

همانطور که در جدول ۲ نشان داده شده است بهترین معیار ماکرو $F1$ محاسبه شده با استفاده از سه دسته از ویژگی‌های پایین رتبه ارائه شده توسط NUS-WIDE، به ازای همسایگی $n=60$ حاصل شده است که اختلاف آن با معیار ماکرو $F1$ نهایی محاسبه شده توسط رویکرد DCNN-TR نزدیک به $۷/۱۷\%$ می‌باشد.

جدول ۲ نتایج حاصل از پیاده‌سازی رویکرد $NUS-TR@n$ بر داده‌های NUS-WIDE-220k به ازای n همسایه مختلف

روش	دقت میکرو (%)	فراخوان میکرو (%)	میکرو $F1$ (%)	دقت ماکرو (%)	فراخوان ماکرو (%)	ماکرو $F1$ (%)
NUS-TR@10	۷۹/۱۷	۳۱/۸۳	۴۵/۴۰	۱۲/۶۲	۹۳/۵۹	۲۲/۲۳
NUS-TR@20	۲۳/۷۲	۴۶/۶۰	۳۱/۴۴	۲۱/۳۸	۷۷/۳۷	۵۱/۳۳
NUS-TR@30	۱۷/۳۳	۵۵/۸۹	۲۶/۴۶	۲۸/۷۰	۷۰/۴۸	۴۰/۷۹
NUS-TR@40	۱۳/۹۹	۶۱/۷۳	۲۲/۸۱	۳۳/۹۵	۶۴/۷۴	۴۴/۵۴
NUS-TR@50	۱۱/۹۷	۶۶/۱۱	۲۰/۲۷	۳۸/۲۷	۵۹/۴۴	۴۶/۵۶
NUS-TR@60	۱۰/۶۱	۶۹/۵۲	۱۸/۴۲	۴۵/۵۳	۵۰/۱۵	۴۷/۷۳

پالایش و حذف آنها از مجموعه تگ‌های تصویر، بر روی آنها خط کشیده شده است. همانطور که مشاهده می‌شود بسیاری از برچسب‌های غیر مرتبط با محتوای تصویر بعد از پالایش حذف شده‌اند و برچسب‌های مرتبط بعد از اعمال رویکرد پالایش تگ به تصاویر افزوده شده‌اند. عملکرد مناسب‌تر روش DCNN-TR نسبت به روش NUS-TR عدم وجود

شکل ۵ نمونه‌ای از تصاویر پالایش شده با استفاده از دو روش DCNN-TR و NUS-TR را نشان می‌دهد. در این تصویر تگ‌های جدید و مرتبط با محتوای افزوده شده به تصویر به رنگ آبی است و در زیر آن‌ها خط کشیده شده است. در صورت عدم پیش‌بینی تگ‌های مرتبط اولیه طی فرآیند پالایش، تگ‌ها به رنگ آبی و بر روی آنها خط کشیده شده است. تگ‌های قرمز رنگ، برچسب‌های غیر مرتبط با محتوای تصویر هستند که در صورت

			نوع برچسب
Canada, England, bird, country, Britain, hawk	explore, wildlife, animals, Africa, family, elephant, safari	sunset, England, colours, village, Britain, heritage, cottage, fire	برچسب‌های اولیه
hawk, bird, brown, birds , eagle , nature , clouds , sky , beautiful , England , Canada , country , Britain ,	Wildlife, animals, family, nature , sky , blue , trees , water , clouds , explore , art , life , safari , elephant , Africa	England, village, sunset, tree , park , blue , grass , mountains , woman , people , cottage , Britain , colours , heritage , fire	برچسب‌های پالایش شده با روش NUS-TR
bird, hawk, birds , eagle , England , Canada , Britain , country	wildlife, animals, Africa, elephant, safari, nature , elephants , tusks , family	sky , clouds , explore, sunset, England, village, cottage, Britain, silhouette, colours , heritage	برچسب‌های پالایش شده با روش DCNN-TR
			نوع برچسب
sunset, beach, trees, reflection, winter, snow, lake, sand, silhouette, ice, path, Michigan	water, tree, birds, reflections, eyes, flight, earth, branch	reflection, river, house, Ireland, capital	برچسب‌های اولیه
sunset, trees, winter, nature , sky , water , landscape , tree , autumn , fall , blue , beautiful , photo , color , photograph , brown , colorful , sand , path , silhouette , Michigan	branch, water, reflection, tree, birds, earth, nature , sky , landscape , sea , building , beach , bravo , art , sun , snow , earth , winter , church , -eyes , flight	reflection, river, house, sky , water , blue , clouds , sea , ocean , seascape , rock , sunlight , sunset , mountain , Ireland , capital , rocks , island	برچسب‌های پالایش شده با روش NUS-TR
Sunset, beach, trees, winter, snow, ice, nature , sea , reflection , sand , path , silhouette , Michigan	water, tree, reflections, branch, reflection , lake , house , nature , flight , eyes , earth	city, reflection, river, house, sea , ocean , sky , seascape , night , -capital , ireland	برچسب‌های پالایش شده با روش DCNN-TR

شکل ۴ نمونه ای از تصاویر پالایش شده توسط رویکرد پیشنهاد شده در این پژوهش

دقت روش DCNN-TR ارائه شده در معیار ماکرو $F1$ نسبت به روش NUS-TR و همچنین سایر روش‌های پالایش تگ مجموعه

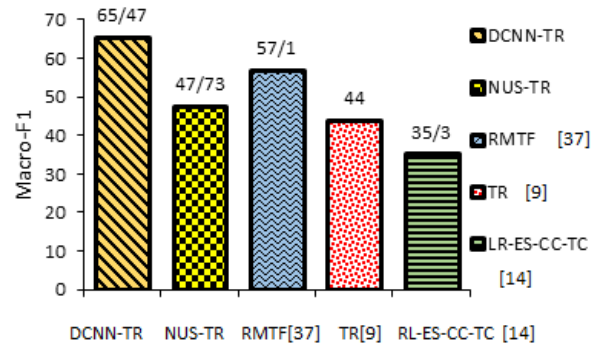
برچسب‌های غیر مرتبط با محتوای تصویر با بکارگیری این روش پالایش برچسب تصویر، محسوس‌تر می‌باشد. بررسی رویکردهای پالایش تگ ارائه شده در دیگر پژوهش‌ها نشان می‌دهد که بهبود

گرفته است. همانطور که مشخص است معیار ماکرو $F1$ محاسبه شده حاصل از رویکرد پالایش تگ DCNN-TR در این پژوهش با مقدار $۴۷/۶۵\%$ ، با اختلاف بسیار زیادی بهتر از دیگر رویکردها می‌باشد. این در حالی است که در صورت عدم بهره‌مندی از ویژگی‌های استخراج شده از شبکه کانولوشن VGGNet معیار $F1=۴۷/۳\%$ محاسبه شده است. علت برتری روش پیشنهادی بر دیگر روش‌ها، بهره‌مندی از فرآیند یادگیری انتقالی در شبکه‌های عصبی کانولوشنال عمیق به‌منظور استخراج ویژگی‌های کارآمد در محاسبه تشابه دیداری تصاویر و مجموعه مفاهیم سطح بالای پایگاه‌های تصویری برجسب‌دار، به ازای هر تصویر است. بهره‌گیری از این مجموعه از ویژگی‌های استخراج شده از شبکه DCNN با بکارگیری فرآیند یادگیری انتقالی و خوشه‌بندی تصاویر مشابه موجب افزایش دقت محاسبات و کاهش قابل توجه زمان و حجم عملیات مورد نیاز بر روی مجموعه داده‌های با مقیاس بزرگ شده است.

۶ نتیجه‌گیری و پیشنهاد برای پژوهش‌های آتی

در این پژوهش به منظور حل چالش پایین بودن دقت فرآیند بازیابی تصاویر در موتورهای جستجو، به ارائه رویکردی در دسته الگوریتم‌های مبتنی بر نمونه در پالایش تگ‌های تصاویر پرداختیم. در این رویکرد به‌منظور استخراج ویژگی‌هایی با توصیف دیداری مناسب از تصویر، از فرآیند یادگیری انتقالی به‌کار گرفته شده در شبکه عصبی کانولوشنال عمیق VGGNet استفاده شده است. به همین منظور ابتدا کلیه تصاویر به شبکه کانولوشنال VGGNet، که از قبل با تصاویر ImageNet یادگیری شده‌اند، به عنوان ورودی به شبکه داده شد و از شبکه، بردارهایی با ۴۰۹۶ ویژگی و ۱۰۰۰ برجسب به‌ازای هر تصویر استخراج شد. به‌منظور مقیاس‌پذیری سیستم پالایش تگ‌های تصاویر، ابتدا با استفاده از ویژگی‌های دیداری استخراج شده توسط VGGNet خوشه‌بندی تصاویر صورت گرفت، سپس در هر خوشه با استفاده از تشابه معنایی میان تصاویر و محاسبه هم‌پوشانی میان تگ‌ها، تصاویر همسایه انتخاب شد. در نهایت با بهره‌گیری از تکنیک رای‌گیری از تصاویر همسایه، پالایش تگ‌های تصاویر صورت گرفت. نتایج حاصل، بیانگر موثر بودن فرآیند یادگیری انتقالی بکارگرفته شده در CNN در حوزه پالایش تگ‌های تصاویر می‌باشد. این روش دارای مزیت عمده‌ای چون سادگی و مقیاس‌پذیری آن است. بر همین اساس در پالایش تگ‌های تصاویر در پایگاه‌های داده‌های با مقیاس بزرگ استفاده از رویکرد ارائه شده، توصیه می‌گردد. در پژوهش‌های آتی سعی داریم که به بررسی تاثیر رویکرد پالایش تگ ارائه شده بر فرآیند شرح‌گذاری خودکار تصاویر بپردازیم. همچنین از آنجا که پایگاه‌های داده با مقیاس بزرگ همواره از مهمترین چالش‌های موجود در این حوزه می‌باشد، لذا سعی داریم تا با بکارگیری تکنیک

تصاویر در مقیاس بزرگ NUS-WIDE بسیار چشم‌گیر است. مقایسه میان این رویکردها در شکل ۵ نشان داده شده است.

شکل ۵ نمودار مقایسه روش DCNN-TR ارائه شده با سایر روش‌های پالایش تگ در مجموعه تصاویر NUS-WIDE-270k

در [۱۴] ژو و همکارانش نتایج فعالیت‌های پالایش تگ خود را بر روی مجموعه NUS-WIDE-270k با ۵۲۱ تگ پیش-پردازش شده توسط ویکی‌پدیا ارائه داده‌اند. بهترین معیار ماکرو $F1$ محاسبه شده در پژوهش آنها در ازای پیاده‌سازی رویکرد LR-TC-CC-ES^۱ مقدار $F1=۳/۳۵$ درصد را به خود اختصاص می‌دهد. بکارگیری رویکرد رای‌دهی نزدیک‌ترین همسایه به‌عنوان روش پالایش تگ ارائه شده در این پژوهش، مشابه با پژوهش یوریچیو و همکارانش در [۹] می‌باشد، با این تفاوت که تعداد نمونه‌های مورد بررسی در این پژوهش ۲۳۸۲۵۱ تصویر با ۶۸۴ تگ تطبیق داده شده با پایگاه داده وردنت می‌باشد. همچنین در این پژوهش ضریب $\alpha=۵$ در نظر گرفته شده است. این در حالی است که در پژوهش ما تعداد نمونه‌های مورد بررسی ۲۲۱۸۱۷ تصویر با ۱۰۰۰ تگ با بیشترین فرکانس بوده و ضریب $\alpha=۱۰$ در نظر گرفته شده است. بهترین میزان معیار ماکرو $F1$ ارائه شده در پژوهش آنها حاصل از رویکرد TR [۸]^۲ برابر با ۴۴% می‌باشد. در [۳۷] روشی تحت عنوان RMTF ارائه شده است که در آن بر اساس یک ساختار یکپارچه سه‌گانه از تصویر، تگ و کاربر به پالایش تگ‌های تصاویر می‌پردازد. سانگ^۳ و همکارانش در این پژوهش با انتخاب ۱۲۴۰۹۹ تصویر از میان ۲۴۷۸۴۹ تصویر قابل دسترس و بارگذاری شده توسط ۵۰۱۲۰ کاربر از دادگان NUS-WIDE به رفع نویز از تگ‌های تصاویر می‌پردازند. معیار $F1$ محاسبه شده توسط این رویکرد میزان $۱/۵۷\%$ را به خود اختصاص می‌دهد و ضریب α نیز مشابه پژوهش ما ۱۰ در نظر گرفته شده است. در کلیه پژوهش‌های معرفی شده مقایسه نتایج پالایش تگ‌های تصاویر با نسخه ۸۱ تگی از دادگان NUS-WIDE-270k که توسط خبره‌ها شرح‌گذاری شده‌اند صورت

^۱ Tag Correlation-Content Consistency-Error Sparsity-Low Rank (LR-ES-CC-TC)

^۲ Learning Tag Relevance from Visual Neighbors (TR)

^۳ Sung

- group-based refinement," *IEEE Trans. Multimed.*, vol. 14, no. 4, pp. 1057–1067, 2012.
- [12] D. Liu, X.-S. Hua, M. Wang, and H.-J. Zhang, "Image retagging," in *Proceedings of the international conference on Multimedia*, 2010, pp. 491–500.
- [13] Z. Lin, G. Ding, M. Hu, Y. Lin, and S. S. Ge, "Image tag completion via dual-view linear sparse reconstructions," *Comput. Vis. Image Underst.*, vol. 124, pp. 42–60, 2014.
- [14] G. Zhu, S. Yan, and Y. Ma, "Image tag refinement towards low-rank, content-tag prior and error sparsity," *Proc. Int. Conf. Multimed. - MM '10*, p. 461, 2010.
- [15] L. Wu, R. Jin, and A. K. Jain, "Tag completion for image retrieval," *IEEE Trans. Pattern Anal. Mach. Intell.*, vol. 35, no. 3, pp. 716–727, 2013.
- [16] J. Fu, J. Wang, Y. Rui, X. Wang, T. Mei, and H.-H. Lu, "Image Tag Refinement with View-Dependent Concept Representations," 2014.
- [17] J. Fu, J. Wang, Y. Rui, X.-J. Wang, T. Mei, and H. Lu, "Image Tag Refinement With View-Dependent Concept Representations," *IEEE Trans. Circuits Syst. Video Technol.*, vol. 25, no. 8, pp. 1409–1422, 2015.
- [18] Y. Bengio, "Learning deep architectures for AI," *Found. trends Mach. Learn.*, vol. 2, no. 1, pp. 1–127, 2009.
- [19] S. Lawrence, C. L. Giles, A. C. Tsoi, and A. D. Back, "Face recognition: A convolutional neural-network approach," *IEEE Trans. Neural Networks*, vol. 8, no. 1, pp. 98–113, 1997.
- [20] G. E. Hinton, "Deep belief networks," *Scholarpedia*, vol. 4, no. 5, p. 5947, 2009.
- [21] T. Mikolov, M. Karafiát, L. Burget, J. Cernocký, and S. Khudanpur, "Recurrent neural network based language model," in *Interspeech*, 2010, vol. 2, p. 3.
- [22] R. Girshick, J. Donahue, T. Darrell, and J. Malik, "Rich feature hierarchies for accurate object detection and semantic segmentation," in *Computer Vision and Pattern Recognition (CVPR)*, 2014, pp. 580–587.
- [23] G. Hinton *et al.*, "Deep neural networks for acoustic modeling in speech recognition: The shared views of four research groups," *Signal Process. Mag. IEEE*, vol. 29, no. 6, pp. 82–97, 2012.
- [24] R. Collobert and J. Weston, "A unified architecture for natural language processing: Deep neural networks with multitask learning," in *Proceedings of the 25th international conference on Machine learning*, 2008, pp. 160–167.
- [25] K. Simonyan and A. Zisserman, "Very deep convolutional networks for large-scale image recognition," *arXiv Prepr. arXiv1409.1556*, 2014.
- [26] J. Deng, W. Dong, R. Socher, L.-J. Li, K. Li, and L. Fei-Fei, "Imagenet: A large-scale hierarchical image database," *IEEE Conference on Computer Vision and Pattern Recognition*, 2009, pp. 248–255.
- [27] K. He, X. Zhang, S. Ren, and J. Sun, "Spatial pyramid

نگاشت/کاهش^۱ به کنترل حجم دادگان و بهبود این چالش از این منظر نیز بپردازیم. همچنین تصاویر با ابعاد بزرگ نیز چالش عمده دیگری است که در حوزه یادگیری عمیق به آن پرداخته می‌شود. ارائه روشی سازگار برای تصاویر با ابعاد بزرگ در پایگاه‌های تصویری با مقیاس بزرگ استراتژی آینده پژوهشی ما در این حوزه می‌باشد.

مراجع

- [1] R. Datta, D. Joshi, J. Li, and J. Z. Wang, "Image retrieval: Ideas, influences, and trends of the new age," *ACM Comput. Surv.*, vol. 40, no. 2, p. 5, 2008.
- [2] X. Li, L. Chen, L. Zhang, F. Lin, and W.-Y. Ma, "Image annotation by large-scale content-based image retrieval," in *Proceedings of the 14th ACM international conference on Multimedia*, 2006, pp. 607–610.
- [3] X. Rui, M. Li, Z. Li, W.-Y. Ma, and N. Yu, "Bipartite graph reinforcement model for web image annotation," in *Proceedings of the 15th ACM international conference on Multimedia*, 2007, pp. 585–594.
- [4] M. J. Huiskes and M. S. Lew, "The MIR flickr retrieval evaluation," in *Proceedings of the 1st ACM international conference on Multimedia information retrieval*, 2008, pp. 39–43.
- [5] X. Li, T. Uricchio, L. Ballan, M. Bertini, C. G. M. Snoek, and A. Del Bimbo, "Socializing the Semantic Gap: A Comparative Survey on Image Tag Assignment, Refinement, and Retrieval," *ACM Comput. Surv.*, vol. 49, no. 1, p. 14, 2016.
- [6] J. Donahue *et al.*, "DeCAF: A Deep Convolutional Activation Feature for Generic Visual Recognition," in *ICML*, 2014, pp. 647–655.
- [7] S. Lee, W. De Neve, and Y. M. Ro, "Visually weighted neighbor voting for image tag relevance learning," *Multimed. Tools Appl.*, vol. 72, no. 2, pp. 1363–1386, 2014.
- [8] X. Li, C. G. M. Snoek, and M. Worring, "Learning social tag relevance by neighbor voting," *IEEE Trans. Multimed.*, vol. 11, no. 7, pp. 1310–1322, 2009.
- [9] T. Uricchio, L. Ballan, M. Bertini, and A. Del Bimbo, "An evaluation of nearest-neighbor methods for tag refinement," in *Multimedia and Expo (ICME)*, 2013, pp. 1–6.
- [10] G. Y. Bobhate and U. A. Jogalekar, "An Efficient Algorithm to Reduce the Semantic Gap between Image Contents and Tags," *Int. J. Comput. Appl.*, vol. 72, no. 11, pp. 38–44, 2013.
- [11] L. Chen, D. Xu, I. W. Tsang, and J. Luo, "Tag-based image retrieval improved by augmented features and

¹Map/Reduce

شیمای جوانمردی کارشناسی خود را در رشته مهندسی کامپیوتر گرایش نرم افزار در سال ۱۳۹۰ از دانشگاه دولتی جهرم دریافت کردند. سپس کارشناسی ارشد خود را در همان رشته و گرایش در سال ۱۳۹۵ از دانشگاه یزد اخذ نمودند. در حال حاضر ایشان دانشجوی دکتری در گرایش هوش مصنوعی در دانشگاه یزد هستند. حوزه‌های پژوهشی ایشان شامل یادگیری ماشین، بینایی ماشین (شرح‌گذاری خودکار تصاویر، پالایش شرح‌گذاری تصاویر و بازیابی تصاویر) و یادگیری عمیق است.

محمدعلی زارع چاهوکی کارشناسی خود را در رشته مهندسی کامپیوتر گرایش نرم‌افزار در سال ۱۳۷۸ از دانشگاه شهید بهشتی دریافت کردند. سپس کارشناسی ارشد و دکتری خود را در همان رشته و گرایش در سال‌های ۱۳۸۳ و ۱۳۹۲ از دانشگاه تربیت مدرس اخذ نمودند. در حال حاضر ایشان استادیار گروه مهندسی

کامپیوتر دانشگاه یزد هستند. حوزه‌های پژوهشی ایشان شامل یادگیری ماشین، عقیده‌کاوی، مهندسی نرم‌افزار (متدولوژی و کاربردهای مرتبط با یادگیری)، بینایی ماشین (شرح‌گذاری خودکار تصاویر و بازیابی تصاویر)، و نهان‌نگاری است.

pooling in deep convolutional networks for visual recognition,” in *European Conference on Computer Vision*, 2014, pp. 346–361.

- [28] O. Russakovsky et al., “Imagenet large scale visual recognition challenge,” *Int. J. Comput. Vis.*, vol. 115, no. 3, pp. 211–252, 2015.
- [29] P. Sermanet, D. Eigen, X. Zhang, M. Mathieu, R. Fergus, and Y. LeCun, “Overfeat: Integrated recognition, localization and detection using convolutional networks,” *arXiv Prepr. arXiv1312.6229*, 2013.
- [30] A. Krizhevsky, I. Sutskever, and G. E. Hinton, “Imagenet classification with deep convolutional neural networks,” in *Advances in neural information processing systems*, 2012, pp. 1097–1105.
- [31] V. V. Gomez, A. S. Cortes, and F. M. Noguer, “Object Detection for Autonomous Driving Using Deep Learning,” 2015.
- [32] S. Zhu, S. Aloufi, and A. El Saddik, “Utilizing image social clues for automated image tagging,” *IEEE International Conference on Multimedia and Expo (ICME)*, 2015, pp. 1–6.
- [33] T.-S. Chua, J. Tang, R. Hong, H. Li, Z. Luo, and Y. Zheng, “NUS-WIDE: a real-world web image database from National University of Singapore,” in *Proceedings of the ACM international conference on image and video retrieval*, 2009, p. 48.
- [34] H. K. Shooroki and M. A. Z. Chahooki, “Selection of effective training instances for scalable automatic image annotation,” *Multimed. Tools Appl.*, pp. 1–24, 2016.
- [35] H. Kargar-Shooroki, M. A. Z. Chahooki, and S. Javanmardi, “MLENN-KELM: a Prototype Selection Based Kernel Extreme Learning Machine Approach for Large-Scale Automatic Image Annotation,” *Adv. Comput. Sci. an Int. J.*, vol. 4, no. 5, pp. 95–100, 2015.
- [36] Z. Ma, F. Nie, Y. Yang, J. R. R. Uijlings, and N. Sebe, “Web image annotation via subspace-sparsity collaborated feature selection,” *IEEE Trans. Multimed.*, vol. 14, no. 4, pp. 1021–1030, 2012.
- [37] J. Sang, C. Xu, and J. Liu, “User-aware image tag refinement via ternary semantic analysis,” *IEEE Trans. Multimed.*, vol. 14, no. 3, pp. 883–895, 2012.